

PISA

У ЦЕНТРИ УВАГИ

education policy education policy education policy education policy education policy educat

policy

24

Що думають учні про школу?

- ✓ Більшість учнів вважають, що те, чого вони навчилися в школі, корисне для них і для їхнього майбутнього.
- ✓ Ставлення учнів до школи має зв'язок з їхньою читацькою компетентністю.
- ✓ Як правило, до школи краще ставляться ті учні, які повідомляють, що в їхніх школах атмосфера й поведінка учнів у класі сприятливі для навчання.

На ставлення учнів до шкільного навчання впливають і їхні однолітки, і вчителі, і шкільна атмосфера. У ході дослідження PISA-2009 вивчалися і такі питання: чи вважають 15-річні учні корисним те, чого вони навчилися в школі, і чи знадобляться їм ці знання й компетентності найближчим часом або в майбутньому. В анкеті PISA учні мали вибирати відповіді «зовсім не погоджуюся», «не погоджуюся», «погоджуюся» або «цілком погоджуюся» на такі твердження:

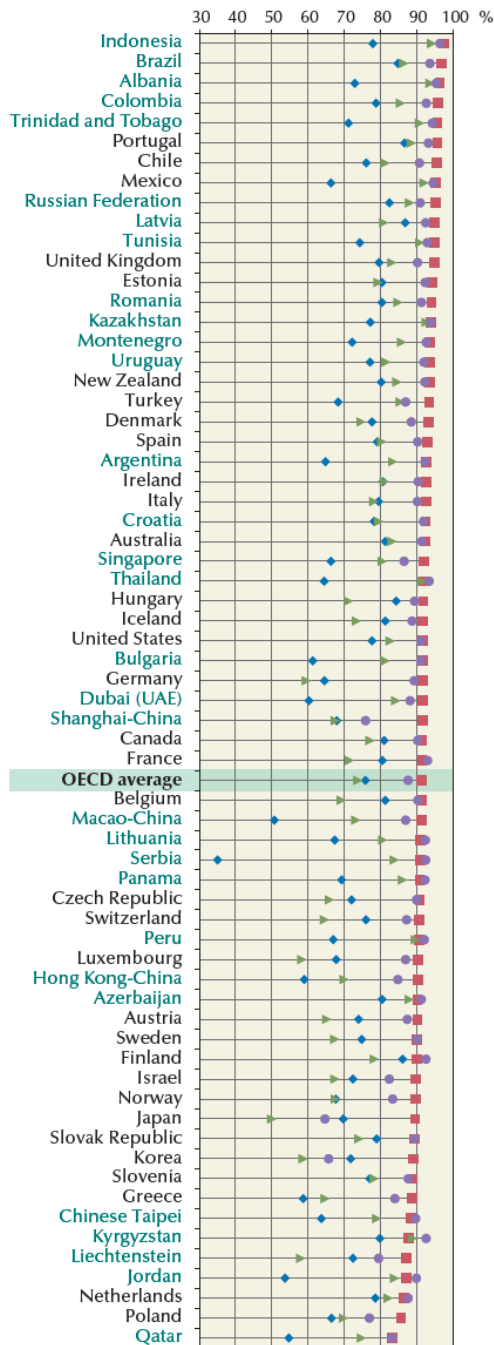
- Школа зробила мало для того, щоб підготувати мене до дорослого життя після школи.
- Час у школі був витрачений марно.
- Школа допомогла мені набутти впевненості для прийнятті рішень.
- Школа навчила мене того, що знадобиться мені в роботі.

Більшість учнів вважає шкільне навчання корисним.

У країнах-членах ОЕСР у середньому 9 із 10 учнів (91%) відповіли, що вони не вважають час навчання в школі витраченим марно. 88% учнів упевнені, що школа навчила їх того, що знадобиться їм в роботі. Близько 76% учасників анкетування вважають, що школа підготувала їх до дорослого життя, а 74% переконані, що школа допомогла їм набутти впевненості для прийняття рішень.

Загалом відповіді учнів щодо їхнього ставлення до школи виявилися позитивними. Проте в різних країнах сприйняття шкільного навчання учнями суттєво відрізняється. Так, наприклад, більше 90% учнів у Албанії, Індонезії, Казахстані, Мексиці, Таїланді, Тринідаді і Тобаго й у Тунісі вважають, що школа допомогла їм набутти впевненості для прийняття рішень. Але в Німеччині, Японії, Кореї, Ліхтенштейні й Люксембургу лише 60% учнів дотримуються такої думки. Однак слід зауважити, що учні з різних країн можуть мати на увазі не те саме, коли відповідають на такі запитання

Чи вважають учні навчання в школі корисним?

- «Час у школі був витрачений марно.» («не погоджуюся» або «зовсім не погоджуюся»)
- «Школа навчила мене того, що знадобиться мені в роботі.» («Погоджуюся» або «Цілком погоджуюся»)
- ▲ «Школа допомогла мені набути впевненості для прийняття рішень.» («Погоджуюся» або «Цілком погоджуюся»)
- ◆ «Школа зробила мало для того, щоб підготувати мене до дорослого життя після школи.» («не погоджуюся» або «зовсім не погоджуюся»)

Учні, які вважають шкільне навчання корисним, зазвичай мають високі результати PISA.

У більшості країн учні, які вважають школу корисною, зазвичай мають високі результати в тестуванні PISA із читання. Відповідно учні, які мають високі результати PISA із читання, як правило, повідомляють, що вони вважають навчання в школі корисним. У 48 країнах та економіках учні з високими результатами PISA із читання показали більш позитивне ставлення до школи, ніж учні з низькими результатами. Негативна (хоча й незначна) залежність спостерігається лише в Німеччині, Греції та китайському Шанхаї. Однак у Німеччині й Греції ця залежність значною мірою пояснюється тими характеристиками учнів і їхніх шкіл, які пов'язані з передумовами для навчання учнів.

Учні, які вважають шкільне навчання корисним, зазвичай мають добрі стосунки з учителями, а їхні класи, як правило, відрізняються тим, що поведінка більшості учнів є сприятливою для навчання.

В усіх країнах та економіках, які брали участь у дослідженні PISA-2009, позитивне ставлення учнів до шкільного навчання значно корелює з позитивним ставленням учнів до їхніх учителів. Корисним шкільне навчання вважає і більшість тих учнів, які повідомили про позитивне ставлення їхніх вчителів до них, а саме:

- учителі мають ладні стосунки з учнями;
- більшість учителів піклується про фізичний і моральний стан учнів;
- більшість учителів слухає учнів, коли вони хочуть щось сказати;
- у разі потреби учителі готові допомогти учням;
- учителів справедливо ставляться до учнів.

В усіх країнах та економіках, які брали участь у дослідженні, зберігається така позитивна кореляція навіть після врахування різних характеристик учнів і їхніх шкіл.

Зі ставленням учнів до школи пов'язана і їхня думка щодо сприятливості атмосфери для навчання й поведінки учнів у їхніх класах. Зазвичай шкільне навчання вважають некорисним ті учні, які повідомляють, що на уроках їхні однокласники не слухають учителя, у класі панує гамір і безлад, учителю доводиться довго чекати, доки учні вгамуються, учні неякісно виконують завдання і не можуть добре й спокійно працювати ще довго після початку уроку. Слід зауважити, що цей зв'язок не лише відбиває соціальні передумови для навчання учнів: навіть після врахування різних характеристик учнів і їхніх шкіл цей зв'язок є очевидним в усіх країнах та економіках (окрім Ліхтенштейну).

Хто вважає шкільне навчання корисним?

Учні із більш позитивними стосунками з учителями	Учні, у чітких класах атмосфера й поведінка учнів сприятливі для навчання	Дівчата або хлопці	Учні зі сприятливими або несприятливими передумовами для навчання	Учні, які є корінними мешканцями, або учні-іммігранти	Учні державних або приватних шкіл	Учні великих або малих шкіл	Учні, які навчаються за академічною або професійною навчально-підготовчою програмою
--	---	--------------------	---	---	-----------------------------------	-----------------------------	---

Australia							
Austria							
Belgium							
Canada							
Chile							
Czech Republic							
Denmark							
Estonia							
Finland							
France							
Germany							
Greece							
Hungary							
Iceland							
Ireland							
Israel							
Italy							
Japan							
Korea							
Luxembourg							
Mexico							
Netherlands							
New Zealand							
Norway							
Poland							
Portugal							
Slovak Republic							
Slovenia							
Spain							
Sweden							
Switzerland							
Turkey							
United Kingdom							
United States							
Albania							
Argentina							
Azerbaijan							
Brazil							
Bulgaria							
Colombia							
Croatia							
Dubai (UAE)							
Hong Kong-China							
Indonesia							
Jordan							
Kazakhstan							
Kyrgyzstan							
Latvia							
Liechtenstein							
Lithuania							
Macao-China							
Montenegro							
Panama							
Peru							
Qatar							
Romania							
Russian Federation							
Serbia							
Shanghai-China							
Singapore							
Chinese Taipei							
Thailand							
Trinidad and Tobago							
Tunisia							
Uruguay							

Підсумкові дані щодо всіх учасників	Позитивні стосунки 65/65	Сприятлива для навчання атмосфера й поведінка учнів 64/65	Дівчата 28/65	Сприятливі передумови для навчання 21/65	Учні-іммігранти 18/49	Приватні школи 9/49	Великі школи 13/64	Професійні програми 13/40
	Негативні стосунки 0/65	Несприятлива для навчання атмосфера й поведінка учнів 0/65	Хлопці 5/65	Несприятливі передумови для навчання 9/65	Корінні мешканці 4/49	Державні школи 0/49	Маленькі школи 2/64	Академічні програми 3/40

Примітка:

Зв'язки між ставленням учнів до школи і різними характеристиками учнів (стать, соціально-економічні передумови для навчання й імміграційний статус) і шкіл (атмосфера в школі, тип школи, розмір школи, спрямованість навчально-підготовчої програми й розташування школи) ураховуються сукупно.

Ставлення учнів до школи вимірюється сукупним показником, у якому поєднано всі чотири запитання.

Насправді ці зв'язки позитивно впливають один на одного. Ті учні, які мають добрі стосунки з учителями і які навчаються в класах зі сприятливою для навчання атмосферою й поведінкою учнів, уважають шкільне навчання корисним. А їхнє позитивне ставлення до шкільного навчання зумовлює подальше покращення атмосфери в їхній школі.

Ставлення учнів до шкільного навчання слабко пов'язане з їхніми передумовми для навчання і з типами шкіл, у яких вони навчаються.

У 28 із 65 країн та економік, які брали участь у дослідженні, більше дівчат, ніж хлопців повідомляє про позитивне ставлення до школи. При цьому шкільна атмосфера й характеристики учнів і шкіл, зокрема ті, які пов'язані з передумовами для навчання учнів, враховуються сукупно. Тільки в Австралії, Чилі, Новій Зеландії, Сінгапурі й Великобританії більше хлопців, ніж дівчат повідомило про позитивне ставлення до школи. У 21 країні й економіці, які брали участь в анкетуванні під час PISA-2009, про краще ставлення до шкільного навчання повідомили ті учні, чиї соціально-економічні передумови для навчання більш сприятливі, тоді як у 9 країнах/економіках була зафіксована протилежна тенденція. У 18 із 49 країн та економік із порівнюваними даними спостерігається, що про позитивне ставлення до школи повідомляє більше учнів-іммігрантів, ніж учнів, які є корінними мешканцями. Лише в Бразилії, Ізраїлі, Литві, Мексиці й Панамі навпаки – учні, які є корінними мешканцями, показали краще ставлення до школи, ніж учні-іммігранти. У 9 із 49 країн та економік із порівнюваними даними учні приватних шкіл повідомили про краще ставлення до школи, ніж учні державних шкіл.

У ході вивчення зв'язків між розміром школи або спрямованістю навчально-підготовчої програми школи й ставленням учнів до шкільного навчання не було виявлено жодної суттєвої залежності. Учні більших шкіл повідомили про краще ставлення до школи в 13 країнах, тоді як учні менших шкіл – у двох. У 13 із 40 країн та економік із порівнюваними даними учні, які навчаються за професійними навчально-підготовчими програмами, повідомили про краще ставлення до школи, ніж ті учні, які навчаються за академічною програмою. Проте в трьох країнах було зафіксовано протилежні результати.

Характеристики учнів і шкіл, пов'язані з передумовами для навчання учнів, майже не впливають на ставлення учнів до школи. Проте на таке ставлення учнів суттєво впливає шкільна атмосфера. Результати PISA в країнах ОЕСР показали, що, коли сукупно враховуються різні характеристики учнів (стать, соціально-економічні передумови для навчання учнів та імміграційний статус) і шкіл (тип школи, розмір школи, спрямованість навчально-підготовчої програми й розташування школи), відсоткова різниця в даних, які відбивають ставлення учнів до школи, становить лише 2%. Однак коли до цих характеристик додається і шкільна атмосфера, яка включає якість стосунків між учителями й учнями та поведінковий клімат в класі, відсоткова різниця в даних щодо ставлення учнів до школи збільшується до 20%.

Узагальнення: Ставлення учнів до шкільного навчання і їхні результати в тестуванні PISA із читання мають позитивну взаємну залежність. Така сама позитивна взаємна залежність спостерігається і між ставленням учнів до шкільного навчання й атмосферою в класі. Таким чином, можна зробити висновок, що ставлення учнів певною мірою формує їхній власний навчальний досвід.

За більш детальною інформацією звертайтеся до Міяко Ікеда (Miyako Ikeda, Miyako.Ikeda@oecd.org)

Ознайомтеся із відповідними даними за посиланням:
http://www.oecd.org/pisa/pisainfocus/PiF24_Tab_v6.xls.

Відвідайте сайт:
www.pisa.oecd.org
www.oecd.org/pisa/infocus

Читайте також:

Чи вдаються країни до політичних кроків для вдосконалення їхніх систем освіти з точки зору рівних і справедливих освітніх можливостей?